

Jotzeko deitzen bagaituzte,
gure diskurtsoarekin bat egiten
dutelako izan dadila,
eta ez gu haiekin lerratzeko

Amets Aranguren eta Ibai Osinaga

Ibil Bediko kideak

Denbora luzean goxatu dituzte abestiak Osinagaren estudioan, eta udaberrian iritsi da emaitza: *Goldea* (Autoekoizpena, 2023). Hirugarren diskoa du Ibil Bedi talde nafarrak, eta goldea hitzak dioen moduan, lurra –eta kasuon kultura– iraultzera datoz oraingoan, behin orain arteko bi bideak amaituta. Sustrai gehienak kendu eta irauten duten horiei eutsita, sortzera.

GORKA PEÑAGARIKANO GOIKOETXEA

Aipatzen zenidan Amets, bost kidek osatzen duzuela Ibil Bedi, ez zaretela zuek bakarrik taldearen ordezkariak, eta jakina, norbaitek eman behar duela aurpegia, baina zuk zeuk ez duzula gustuko. Zergatik?

Amets Aranguren: Kanpotik jaso ditudan hainbat iruzkinengatik konturatu naiz horretaz, eta egia esan, uf... Ez dakit beldurra den, baina errefusatze puntua bai sortzen didala horrek. Eta beno, Ibil Bedi da, baina nire kasuan oraintsu Euskalgintzaren Kontseiluan hasi naiz lanean, eta tokatu zait aurpegia ematea.

Ez zait inoiz gustatu jende profil bat leku guztietan agertzen dena, eta beti izan diot beldur handia horretara hurbiltzeari.

Eszenaratzearen beldurra da?

A. Aranguren: Errespetua ematen dit. Ez nuke hurbildu nahi pertsonaia publikoa izatera, oso arriskutsua iruditzen zait. Herri honetan joera handia dago jendea mitifikatzeko: leku eta une batean, profil jakin bat duen pertsona batek zerbait interesgarria esaten duenean, ematen du pertsona horrek leku guztietan egon behar duela aurrerantzean, eta ahotsa eman behar zaiola

gauza guztietarako. Ez nuke horretara hurbildu nahi. Gainera, aparte, ez naiz bideo eta argazkietan atera zalea. Uste dut taldean ez dugula hitz egin Ibil Bedik hartu duen dimentsioaz...

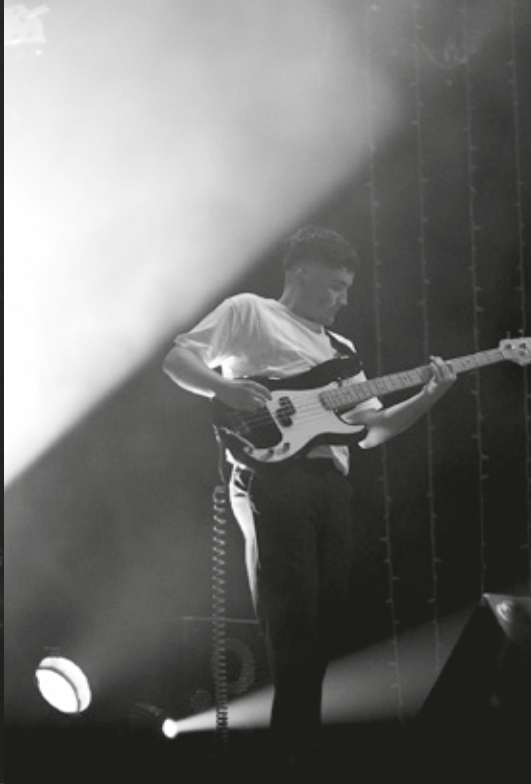
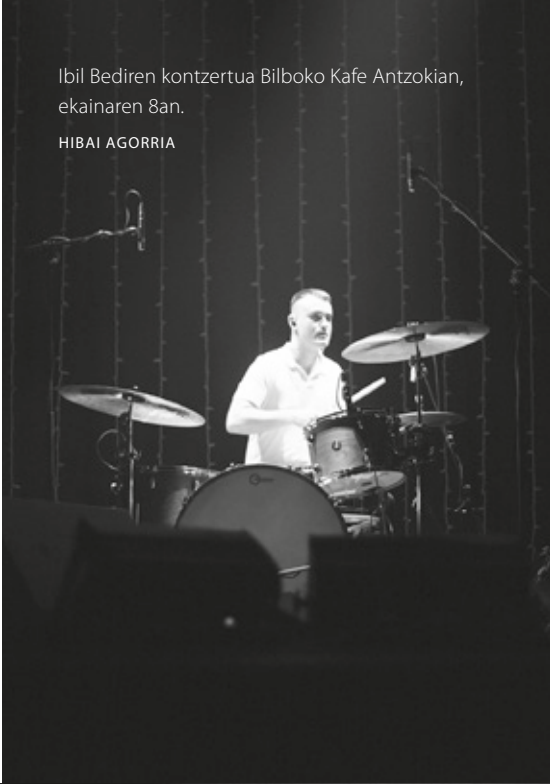
Ibai Osinaga: Ez dugu hitz egin, ez. Baina uste dut, talde guztietan bezala, taldeak kanpora begirako irudi bat duela, eta jendeak pertsona jakin batzuekin erabat lotuta ikusten du Ibil Bedi. Guri, kasu honetan bezala, elkarrizketa gehienak ematea tokatu zaigu, eta gu izan gara “aurpegia”. Disko honekin, hala ere, aldatu da zertxobait, elkarrizketa gehiago egon dira beste kideekin. Saiatu gara, edo agian inkontzienteki atera zaigu.

A. Aranguren: Nik oso kontzienteki egin dut, batez ere, batak elikatzen duelako bestea: elkarrizketa batzuetan ateratzen gara gu eta ematen du ja gu garelako taldea, eta horrek barne mailan eragiten du. Beste kideek ez dute guk baino gutxiago esateko; agian beste gauza batzuk kontatuko dituzte, interesgarriagoak izan daitezkeenak.

Pertsonaia publikoa izatearen beldurra, errefusatzea... aipatu duzu. Emakume izateak ere eragina du horretan?

Ibil Bediren kontzertua Bilboko Kafe Antzokian,
ekainaren 8an.

HIBAI AGORRIA

A. Aranguren: Segur aski bai, hor non-bait egongo da. Uste dut ez dudala modu zuzen edo esplizituan bizitzen, baina horrelako zeozer sentitzen dut aipatu dudan profil mota horri dagokionez. Iruñekoa naiz, neska, gaztea, euskararen bueltan dabilena... Batzuetan komodin modukoa sentitu naiz.

I. Osinaga: Ibil Bedin ere izan duzu sentsazio hori? Esan nahi dut, aipatzen da beti...

A. Aranguren: Kupoarena?

I. Osinaga: Bai.

A. Aranguren: Gure taldean bertan ez, baina bestelako egoeretan, emakumezko kupoa bete behar hori, mahai inguruetan, musika taldeetan, jaialdietako karteletan edo dena delakoetan... Oso errotuta dauzlagun kontuak dira.

Historikoki errotuta egon den profila da gizonezko musikari arduragabearena edo askotan lotsagabearena. Eroso dagoela oholtzan, nahi dituen jarrerak eduki ditzakeela eta abar. Nolabait ere uztartzen da, ezta, plaza publikora ateratzeko batzuen beldur hori eta gizonezkoa izatea?

A. Aranguren: Gustatzen zait bereiztea zer den norbere izaeraren parte eta zer den emakume izateagatik egiten ahal dudana eta egiten ez dudana. Gure kasuan, erabat kontziente naiz gehiago kostatzen zaidala oholtzan presentzia izatea, baina egia da ere Ibaik urte asko pasa dituela oholtzan Altxatu taldearekin. Ohikoa zena beretzat, berri-berria zen niretzat. Dena den, taldean beste emakumezko bat egoteak asko-asko laguntzen du, zalan-tzarik gabe.

I. Osinaga: Jendartera irteteko diseinuan egin ditugu moldaketak. Gaur egun dugun kokapenak (zirkulu erdia osatuta, beste zirkulu erdia publikoak egiten du) laguntzen du horretan. Ez dago inor erdian; lehen, bi aurrean eta hiru atzean jartzen ginen, eta ni nintzen aurrean eta erdian zegoena. Pisua kendu dudala sentitzen zut, eta kokapen horrek, gainera, ardurak banatzen ditu era orekatuagoan.

Kontzienteki hartutako erabakia da?

I. Osinaga: Bai, erabat.

Eta zergatik?

A. Aranguren: Denok geunden ados aldatzearekin, ez da izan Ibaire eskatu diogula lehen planotik kentzeko. Uste dut, gainera, ederra dela denok elkar ikustea.

I. Osinaga: Musikari kopuruak ere ez du

askorik errazten, ez da erraza estetikoki bost pertsona hor kokatzea.

Eszenaratzeko moduan ez ezik, ahotsetan ere eman da eboluzioa.

Lehen diskoan oso-osorik zeuk abesten zenuen, Ibai, eta apur-apurka joan da Ametsen aldera jotzen, nolabait ere parekatzeraino.

A. Aranguren: Jende askok aipatu digun zerbait izan da, baina horren atzean ez da erabaki argirik egon, horrela sortu da.

I. Osinaga: Kantuen arabera izan da gehiago. Disko honetan kantu gutxiago idatzi ditut nik, letra gutxiago, eta Ametsen gehiago.

Kultura ulertzen dut tradizioa ulertzen dudan modutik; etengabe mugimenduan dagoen zerbait gisa

Ibai Osinaga

Idazten dituenak kantatzen ditu?

I. Osinaga: Orain arte ez beti.

A. Aranguren: Baina letrak proposatzen zituenak, letra horrekin batera melodia ere proposatzen zuen, normalean. Eta orduan askoz ere errazagoa da zu zeureekin eta ni neureekin geratzea.

I. Osinaga: Bai, horrela da. Badira bi kantu elkarrekin abesten ditugunak oso-osorik, eta beste guztietan, nire letrak nik kantatzen ditut eta Ametsenak Ametsen.

Beraz, geroz eta gehiago abesten duzu Amets, proposamen gehiago egin dituzulako. Zeure ahotsa topatu duzulako da?

A. Aranguren: Ez nuke esango, baina ez dakit. Proposamen gehiago egin ditudanez, eta horietan nik kantatzen dudanez, moldatu ditut beti pixka bat nireira. Alegia, kantu batzuk nik sortuak izan direnez, hor topatu ahal izan dut non nagoen eroso.

Gu bion ahotsen artean oso diferentzia handia dago: berea askoz ere potentetagoa da, indartsuagoa, bolumen aldetik badauka gaitasun askoz handiagoa... Eta nirea gordeagoa da. Ez dut uste berez

gordeagoa denik, baina uste dut, nire ahotsa kantuan gustatzeko, askoz ere modu gordeagoan izan behar duela.

Eta zuk, Ibai?

I. Osinaga: Ez nuke esango ahotsa “topatu” dudanik. Izan ditut oso erregistro ezberdinak, hainbat gauza probatu ahal izan ditut eta moldatu naiz gehienetan. Baina ez, ez dut sentsazio hori.

Letrak eta doinuak proposatu bai, baina proposamen horretatik emaitzara alde egongo da, ala?

A. Aranguren: Izugarri aldatzen da, jakina, eta polita da prozesua ikustea. Denon artean janzten da kantua. Proposamena eramaten duzunean, zuk zure buruan irudikatu duzu nola izatea nahi duzun amaiera, eta normalean, ia beti, ez da hori izaten. Zeuk nondik eramaten zenukeen kantua; horixe da zeuk imajinatu duzuna da. Baina ez zara zu, talde bat da. Politia da ikustea kantuek zein ibilbide egiten duten zure proposamenetik abiatuta.

Musikalki, egonkorturik ikusten duzue taldea?

I. Osinaga: Ikusten dut taldea egonkortuta, baina ez zentzurik itxienean, baizik eta gai garelako pentsatzen dugun hori egiteko. Hau da, norberak esaten du zer bilatu nahi duen aspektu bakoitzean eta taldekideak gai gara ulertzeko zer esan nahi duen. Hori da niretzat egonkorturik egotea.

A. Aranguren: Leku batean egon bagaude talde gisa, baina musikalki ez dut uste.

I. Osinaga: Musikalki ere bai: taldean aritzearena, batera jotzearena, tempoa... Gauza teknikoak direnak ongi eramaten ditugu.

Aurreko diskotik hona eboluzio bat egon dela esan digute, baina mantentzen dela Ibil Bediren “esentzia”. Ez dakit zer den, baina badago hor zerbait, hain justu aurrekoan Areta taldekidearekin komentatzen nuena: egon daitezkeela talde asko oso antzekoak direnak, baina horietan ezberdintzen dituen ahotsak direla. Hau da, nire ahotsa nirea da eta inork ezin du imitatu. Uste dut ez diogula garrantzia handiegirik ematen, baina hain handia da hori, jendeak gure ahotsa entzunda badakiela geu garelako.

Bien ahotsak karakteristikoak dira, ezberdinak, baina osagarrialdi berean. Xirarena kantuan bistakoa da, esaterako.

A. Aranguren: Bai, lortu genuen kantu horretan bi ahots hain ezberdin osaga-

rriak izatea, bakoitza beretik joanda.

I. Osinaga: Agian ez dira osagarriak tekniki, modu jakin batean kantatzen dugulako, baizik eta ikasi dugulako elkarrekin abesten. Edozein ahots izan daiteke bateagarria landuz gero.

Goldea izena eman diozue diskoari. Nekazaritzan, lurra iraultzeko ibiltzen den tresna da goldea, eta zuenera ekarrita, Donostiako kontzertuan bederen aipatu zenuten zergatia: kultura irauli nahi zenutela hainbat sustrai mantenduta. Sakondu dezakezue?

A. Aranguren: Kontua da Areta master bat egiten ari dela, “kulturaren kudeaketa” edo horrelako zerbait izena duena. Bere apunte batzuetan agertu zenez, teoria batean oinarritzen da goldearen kontzeptua, zeinak... Zer zen, Ibai?

I. Osinaga: Kulturak funtzionatu behar duela golde batek bezala.

A. Aranguren: Hori da, lurra mugitu behar dela, jada balio ez duten sustraiak kendu, garbiketa egin, eta lur horretan bertan jarraituko dugula ereiten. Egongo dira sustrai batzuk geldituko direnak, oraindik balio dutelako. Izen hori jarri ge-

“ ”

Herri honetan joera handia dago jende bat mitifikatzeko

Ametz Aranguren

nion, alde batetik izena jarri behar zaiolako, eta bestetik, uste dugulako irakurketa hori badela guk kultura ulertzeko dugun moduarekin.

Eta nola ulertzen duzue? Maila pertsonalean, behintzat.

I. Osinaga: Tradizioa ulertzeko dudak modutik, uste dut. Ion Celestinok eta Broken Brothers-ek jo duten bidetik da apur bat, tradizioa ulertzen den modu bat, non tradizioa ulertzen den etengabe mugimenduan dagoen zerbait gisa. Gure kasuan, musika.

A. Aranguren: Horretarako erabiltzen da Oteizaren irudi bat, traineruarena: aurre-

ra doaz, baina atzera begira.

I. Osinaga: Izan daiteke ziklikoa, sustrai batzuetatik edanda; lehengoari erreparatzen zaio, baina ez da imitatzen ere ez. Duela 15-20 urteko musika egiten egongo ginateke bestela, eta egia da, batzuk ari dira horretan. Ez da horri guztiz ezetz esatea, erdibideko zerbait gehiago da.

A. Aranguren: Duguna dantza taldeko Aritz Ibañezi irakurri nion aurrekoan, tradizioa berez litzatekeela une batean eta testuinguru batean gertatzen ari den zerbait, egoera bati erantzuten diona. Ez da zuri-beltzezko argazki bat. Eta hain justu, Celestino aipatu dugula, berarekin aritu nintzen hizketan aurrekoan, eta horrelako zerbait esaten zidan: “Ados, iragan batetik gatoz eta etorkizun bat eraiki nahi dugu, baina orainaldi batean bizi gara”. Uste dut arrazoi duela, tematzen garela iragan bat mantendu eta kontserbatzen, eta etorkizun bat eraikitzen. Eta oraina zer? Ahazten zaigu eta horri erreparatu beharko genioke. Beti ari gara biziraupenaren alde lan egiten; badirudi herri honen helburua dela mundua bukatzen den egun horretaraino eramatea, bizirautea, eta bitartean hor kokatzen gara, hau hartu eta hara eramaten.

Osinaga eta Aranguren solasean, Katakraken, ARGIArekin egindako hitzorduan.

HIBAI AGORRIA

HIBAI AGORRIA

Sarri hitz egiten da eszena gazte berri bati buruz, politikoki ere aurrekoarekin apurtzera etorri dena, edo aldatzera, behintzat. Diskurtso politikoa garrantzia du, baita politikoki lerratzeko ere.

I. Osinaga: Musika egiten dugu guk eta musika kantatua gainera. Diskurtsoa, jende batentzat, soilik hor geratzen da, kantatzen dugun horretan; alegia, eduki hori letretan bakarrik islatzen dela batzuentzat. Niretzat inportanteagoa da taldearen jokabidea hain agerikoak ez diren erabakietan.

A. Aranguren: Niretzat klabea da zer zaren: esaten duzuna edo egiten duzuna. Biak ahal dira izan, baina niretzat egiten duzuna zara. Zerbait esateak eta praktikan hortik ez joateak ez du deuserako balio. Gainera, uste dut batzuek zilegi dela zerbait esan baduzu kontrakoa egitea, ustezko presio baten pean zaudelako, edo behar baten pean zaudelako.

I. Osinaga: Kontu hauek gure artean komentatzen ditugu eta kontua da badakigula zeintzuk nola jokatzeko duten barrura begira, zer gauza egiten dituzten eta zer ez, eta kanpora begira, aldiz, zer saltzen duten. Publikoak dakiena da kanpora begira zer egiten duen. Hor dago mamia. Autokritika egitea ere badagokigu: taldeen arteko komunikazio faltak badu eragina horretan. Badakigu jendea zertan ari den, baina ez dugu hitz egiten.

Ez dago komunikaziorik?

A. Aranguren: Hedabidetako elkarrizketetan edo mahai inguruetan soilik hitz egiten da horrelako gauzei buruz, foro publikoetan. Ez daukagu, ordea, eztabai-

“ ”

Klabea da zer zaren: esaten duzuna ala egiten duzuna. Zerbait esateak eta praktikan hortik ez joateak ez du deuserako balio

Ametz Aranguren

da horiek pribatua emateko espaziorik. Hainbat hilabete badaramatzagu batzuen artean esaten elkartu behar genukeela, jende diferente asko bilduta, eta gure artean hitz egin, ezer grabatu gabe eta inon publikatu gabe. Ez naiz joango ni nire dogmekin: entzun nahi dut jendea, kontentzitzen utzi ere, ulertu gauza batzuk... Epaiketarik ezer ez.

I. Osinaga: Gatazka hauek azaleratzen dira noizbait zerbait potoloa gertatzen denean...

A. Aranguren: Nahiz eta aipaturiko espazio horiek ez egon, dauden harremanak oso onak dira. Oso diferentea den jende askorekin dugu harreman ona, eta tokatu zaigu kointziditzea asko.

I. Osinaga: Gure zirkuitua txikia da; ia talde guztiak pasako dira ia toki berdinetatik.

Zirkuitua txikia izango da, baina lerratu beharko zarete eta erabaki

non jo eta non ez, esaterako.

I. Osinaga: Last Tour-ek hartzen duen zirkuitu guztiarekin, hemen, Iruñean, ez dugu hainbeste sentitzen hori dela zirkuitu bat eta gurea bestea. Ikusten ari naiz, baina, hemengo talde asko ari direla harantz egiten. Han jotzeak, aldiz, ekar dezake talde horrek Jarauta kaleko Aintzina tabernan ez jotzea. Hor dago niretzat bi zirkuituen ezberdintasuna: oso underground-a den zirkuitu bat eta oso goian dagoen beste bat. Baina erdian ere badago saltsa; txosnen zirkuitua, adibidez.

A. Aranguren: Oso gauza diferentea iruditzen zait norbaitendako jotzea edo norbaiten izenean jotzea. Norbaiten izenean ari zarenean, ari zara mugimendu, kolektibo edo norbanako horren diskurtsoa zeure egiten; baina norbaitendako jotzen duzunean, haiek dira zurearekin bat egiten dutenak. Nik ulertzen dut, beraz, norbaitek deitzen bagaitu, gure diskurtsoarekin bat egiten duelako dela, eta ez guk haienarekin bat egiten dugulako. Oholtzara igotzen gara eta eskaintzen dugu gure burua; nik ez dut publikoan dagoen jende guztiarekin bat egingo, baina publiko horrek bai erosten duela guk eskaintzen duguna.

Horrez gain, non jo eta non ez ez erabakitzea, hori ja erabakia da. Ez dut uste guk noizbait esan dugun ezetz nonbaiten jotzeari ez dugulako bertako diskurtsoarekin bat egiten.

I. Osinaga: Dena den, aipatu duzun formula estrapolatu daiteke zirkuitu ez oso handietara. BKK Live-tik deitzen bagaituzte, eta joaten bazara, legitimatzen ari zara egiten dutena.

A. Aranguren: Uste dut zure esku dagoe-la horrekin zer egin, eta jakina, asumitu

beharko duzu horren parte bat. Dena den, bai, mailak eta mailak daude.

I. Osinaga: Gure zirkuituak hain dira txikiak, beti funtzionatzen duela diskurtso horrek.

Diskora itzulita. Ibai, zure estudioan grabatu duzue *Goldea*. Aurrekoa, *Beltxarga Beltza* ere bertan grabatu zenuten. Nabari dira hobekuntzak, bigarrenetik hirugarrenera.

I. Osinaga: Hobekuntza, literalki, dirua da: erosi ditut mikro gehiago eta material hobea daukagu (barre egiten du). Diskoa ulertzeko moduan egon da aldaketa, esango nuke. Aurrekoan nahia- go genuen “naturala” izatea, nahasketa handirik egin gabe, eta honakoa justu kontrakoa izan da, produkzioari toki handiagoa eman diogu. Hor egon da aldaketa, ordu asko sartu ditugula...

A. Aranguren: Sartu dituzula...

I. Osinaga: Bai, bereziki (barre egiten du). Uste dut oraingo honetan egon dela “bilaketa” bat: “Honaino iritsi nahi dugu”. Aurrekoa zen “hau da duguna”.

Autoekoizpenak emango dizue aukera hori, mila eta bat buelta emateko.

I. Osinaga: Lehen aipatu ditugun gauze- kin lotua dago autoekoizpenarena. Argi erabakita daukagu guk nahi dugula egin dena, baita diskoa grabatzeaz aparte kontzertuak eramatea ere, kontratazioa egin eta fakturak kudeatu. Ahal dugulako egin dugu, ikasi dugulako, eta guk egin nahi dugulako. Horrela funtzionatzeak ematen ditugu askatasuna, inork ez baitigu esan diskoa noiz kaleratu. Aldi berean ere presioa badaukagu, jakina.

Zer nolako ibilbidea izaten ari da diskoa? Ze iritzi heldu zaizkizue?

I. Osinaga: Orokorrean ona, oso ona. Niri esan didatena da ez dagoela “tema- zo zehatzik” edo, nahiko antzekoak direla kantu guztiak. Nik uste dut pertsona horrek esan nahi duela ez dagoela abes- tirik egunero irratian jarri eta erreko dutena.

A. Aranguren: Bagenuen beldurra, au- rreko diskoa bastante ondo joan zenez, jendeak apur bat bagintuela mitifika- tuta-edo, eta beraz, ateratzen genuela ateratzen genuela, jendeari gustatuko zitzaiola. Orduan, jende batek esan digu “sekulako diskoa” egin dugula, baina zaila da jakiten zein punturaino hartu duen lana independenteki eta balorazio horretara iritsi den, edo hori pentsatu duela gu garelako eta listo.

Kritika bat gustatu zait dezente, Xalba Ramirezek ARGIAN eginikoa. Berak dio ez dakiela gustatu ote zaion disko hau aurrekoa bezainbeste. Mintzo da jauzi bati buruz eta ez dakiela jauzi hori heldu ote den gustatuko litzaiokeen lekura.

I. Osinaga: “Kantu onenak etortzeko daude”, esan zuen aurreko diskoaren kritikan. Eta oraingo honetan berriz esaten du (barre egiten du). Hori da polite- na, bidea dugula oraindik egiteko. ●

Udakoa, kalean!

EUSKARA IKASLEA ZARA? IRAKASLEA?

- EUSKARAZ IRAKURTZEKO OHITURARIK EZ DUTENENTZAT
- BALIAGARRIA EUSKARA IRAKASLEENTZAT
- 10 ZENBAKI URTEAN

Egin harpidetza aizu.eus atarian. Harpidetza digitala, paperezkoa edo digitala+paperezkoa.